

ข้าวพันธุ์ป๊อบ้าง 4 มช.
(Buebang 4 Morchor)

วันที่รับรองพันธุ์ : 7 เมษายน 2565

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์ป๊อบ้าง 4 มช. (Buebang 4 Morchor) เป็นข้าวเจ้า ไรต่อช่วงแสง ได้จากการคัดเลือกสายพันธุ์บริสุทธิ์จากข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูง เริ่มจากการศึกษาและวิจัยในการดำเนินงานวิจัยเรื่องการรวบรวม ประเมินและจำแนกพันธุ์ข้าวไทยคุณภาพพิเศษจากจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ระยะเวลา 3 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2556 - 2558 โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้รวบรวมพันธุ์ข้าวพื้นเมืองท้องถิ่นจากที่สูงของทั้ง 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน จำนวน 150 พันธุ์ นำมาวิเคราะห์ ประเมินและจำแนกคุณภาพพิเศษในเมล็ดข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อผู้บริโภค รวมทั้งการจำแนกลักษณะทางสัณฐานวิทยาของข้าวคุณภาพพิเศษที่เก็บรวบรวมมาในปีแรก การวิเคราะห์ปริมาณธาตุสังกะสี ได้คัดเลือกพันธุ์ที่มีปริมาณธาตุสังกะสีสูงที่สุดได้ 2 ประชากร คือ ป๊อบ้าง จากตัวอย่างหมายเลข 56-078 เป็นข้าวเจ้า ข้าวไร่ และปีต่อมาได้คัดมาจากตัวอย่างเบอร์ 56-072 เป็นข้าวเจ้า ข้าวไร่ ซึ่งรวบรวมจากชาติพันธุ์กะเหรี่ยง หมู่บ้านที่ชะตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน นำมาปลูกในฤดูนาปี พ.ศ. 2557 ประชากรละ 20 ต้น คัดเลือกต้นที่มีสังกะสีในเมล็ดข้าวกล้องสูงที่สุด ประชากรละ 5 ต้น ได้แก่ ป๊อบ้าง 1- ป๊อบ้าง 5 และปีต่อมา 1- ปีต่อมา 5 ในฤดูนาปี พ.ศ. 2558 ปลูกสายพันธุ์แบบต้นต่อแถว แถวละ 20 ต้น คัดเลือกสายพันธุ์ที่มีค่าสังกะสีในเมล็ดข้าวกล้องสูงที่สุด ได้แก่ สายพันธุ์ป๊อบ้าง 4 ต่อมาในฤดูนาปี พ.ศ. 2559-2560 ปลูกขยาย พันธุ์ป๊อบ้าง 4 และศึกษาการตอบสนองของพันธุ์บันทึกลักษณะประจำพันธุ์ วิเคราะห์ค่าสังกะสีในเมล็ดข้าวกล้องที่แปลงทดลองคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในฤดูนาปี ปี พ.ศ. 2560 ปลูกเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐาน 5 พันธุ์ ได้แก่ ก่ำดอยสะเก็ด ก่ำหอม มช. ขาวดอกมะลิ 105 กข6 และชีวแม่จัน ประเมินผลผลิตและปริมาณสังกะสีในเมล็ดข้าวกล้องทั้งภายในพื้นที่สถานีทดลองและแปลงเกษตรกร ที่อำเภอหางดง และอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ไม่พบการกระจายตัวในลักษณะทางสัณฐานและการเจริญเติบโต มีความสม่ำเสมอและมีปริมาณธาตุสังกะสีสูง จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า ป๊อบ้าง มช. 4

คุณสมบัติพิเศษ

สังกะสีในเมล็ดสูง

งานวิจัยรองรับการนำไปใช้ประโยชน์

1. Wisetkomolmat J, Arjin C, Satsook A, et al. Comparative Analysis of Nutritional Components and Phytochemical Attributes of Selected Thai Rice Bran. *Frontiers in Nutrition*. 2022 ;9:833730. (ร่ำข้าว)
2. Ruksiriwanich W, Linsaenkart P, Khantham C, et al. Regulatory Effects of Thai Rice By-Product Extracts from *Oryza sativa* L. cv. Bue Bang 3 CMU and Bue Bang 4 CMU on Melanin Production, Nitric Oxide Secretion, and Steroid 5 α -Reductase Inhibition. *Plants (Basel)*. 2023;12(3):653. Published 2023 Feb 2. doi:10.3390/plants12030653

